

ATMIŅAS

Zigrīda Sināte, Alūksne 1.03.2021

Es 1974. – 1986.gadā strādāju Alūksnes ceļu milicijā. Tajā laikā sabiedriskie kārtības sargi darbojās arī ar ceļu miliciju – auto kārtības sargi. Tika organizētas vakara dežūras. Milicim tas bija ikdienas darbs. Dežurējošais milicis kopā ar kārtības sargiem izbrauca uz ceļiem, tika kontrolēts autotransports. Viņi bija arī pirmie palīgi autoavārijās. Daudzreiz dežūras beidzās krietni pēc pusnakts.

Otra grupa bija kārtības sargi, kas dežurēja uz ielām. Es darbojos arī ar šo kārtības sargu grupu. Autoostā bija štābs, kur satikās. Tās bija brigādes no iestādēm- autokombināta, lauktehnikas, meliorācijas u.c. Bija iekārtots žurnāls, kur reģistrēja attiecīgā vakara dežurantus. Darba beigās bija jāieraksta, kas pa dežūras laiku noticis. Atmiņas brīžiem ir šausmīgas – strīdi ģimenēs, neapkopti un neēduši bērni. Atminos gadījumus Alsviķos un Mārkalnē, kad nācās izņemt bērnus no ģimenēm un ievietot slimnīcā, cik slikts tur bija stāvoklis. Tad šie kārtības sargi bija kā pieaicinātie liecinieki. Bieži kādu no strīdniekiem nācās vest uz atskurbtuvi.

Tā kā kārtībniekiem tas bija darbs savā brīvajā laikā, tad es biju no tiem milicijas darbiniekiem, kas organizēja pateicības - atpūtas vakarus. Bija ļoti centīgas brigādes. Apbalvojām kārtības sargus ar atzinības rakstiem, ieteicām apbalvojumus no Rīgas - republikas iekšlietu ministrijas pateicībā un Goda rakstiem apbalvota virkne rajona auto kārtības sargu. Tāpat aktīvākie Valsts autoinspekcijas palīgi saņēma naudas prēmijas. Šāds darba vērtējums toreiz rosināja viņus būt vēl aktīvākiem, rūpēties, lai uz ceļiem un savos kolektīvos vienmēr būtu kārtība.

Pirmo pasākumu vadījām kopā ar Jāni Socki. Bija ieradies no Rīgas autoinspekcijas priekšnieks Jirgens un darbiniece no profilaktiskās daļas. Pasākumā piedalījās gan pašdarbnieki, gan viesi, kā dziedošie aktieri Andris Bērziņš, Ivars Kalniņš, Varis Vētra. Bija apsveikumi, uzmundrinājumi, viktorīnas, loterijas u.c. Šādi salidojumi notika vienu reizi gadā pirmajā ceturksnī. Atminos vismaz kādus piecus šādus pasākumus. Tas bija interesants, neaizmirstams un piedzīvojumiem pilns laiks.

Alūksnes autoostā iekārtotajā sabiedrisko kārtības sargu štābā

Gatavi ceļu satiksmes reidam

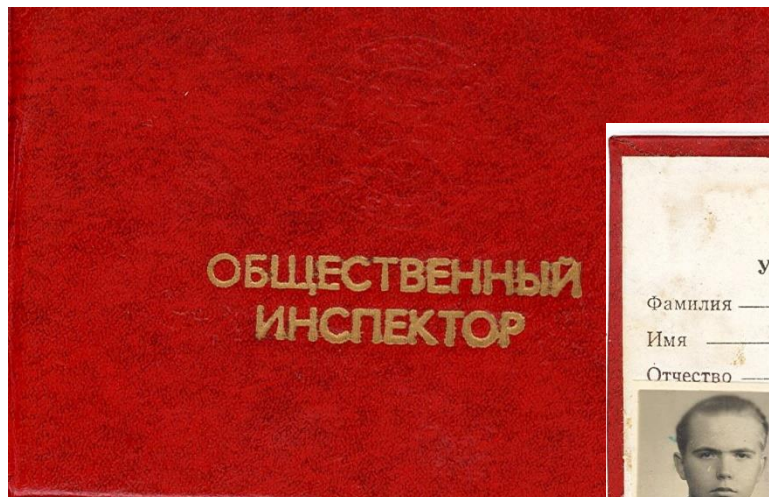

Tiek konfiscēts nelegālais paštaisītais alkohols

Uzrunu saka pasākuma vadītāja Zigrīda Sināte

Vienas no pirmajām kārtības sargu vienībām bija tās, kas gāja reidos pa ielām. Viņi nāca no Alūksnes iestādēm – VEF, Lauktechnikas, SCO u.c. , izveidotas vienības no sava kolektīva – sabiedriskie inspektori. Nākošais veids bija tie, kas atbildēja par kārtību uz ceļiem, arī kā sabiedriskie inspektori. Ceļu milicijas inspektors bija Jaunzems. Viņi veica reidus uz ceļiem, lai nebrauktu dzērājšoferi. No maniem kolēģiem - muzikantiem Roberts Lapīņš no lauktechnikas, bieži stāstīja, kā viņiem uz ceļiem gājis. No elektriķiem Miķelsons Uldis stāstīja, ka viņiem pie atvaļinājuma pienācās trīs dienas.

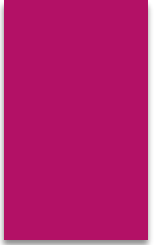
Tā kā man visu laiku ir interesējuši ūdeņi, tad es biju kārtības inspektors uz ūdeņiem. Vairāk atbildējām par laivu tehnisko stāvokli, laivu inventāru, pārbaudījām visus rīkus, kas pienācās izbraucot ar laivām. Bija obligātas laivu tehniskās apskates. Ļoti bieži tās bija sliktā stāvoklī, bojātas. Mēs, kā sabiedriskie inspektori, braukājām pa ezeru un pārbaudījām dokumentus, vai ir izieta tehniskā skate. Mums bonuss bija, tas, ka mēs varējām braukt ar motorlaivām, kaut valstī bija noteikts, ka līdz 20.jūnijam pa ezeru var pārvietoties tikai ar airu laivām. Tas tāpēc, lai netraucētu zivju nārstošanai, putnu ligzdošanai. Tāda bija mūsu vienīgā priekšrocība. Pie reizes, ja vajadzēja , palīdzējām zivju inspektoriem- ziņojām par makšķerēšanas noteikumu pārkāpumiem. Bijām zem OSVOD, Viktors Konstantinovs tajā laikā bija priekšnieks, tad viņš mani tur iesaistīja. Es biju sabiedriski aktīvs- biju Dārkopības un biškopības biedrības vadītājs, laivu novietņu kooperatīva celtniecības vadītājs, tas darbs balstījās uz tīro entuziasmu. Sabiedriskajiem inspektoriem parasti bija jāatskaitās, kas ir izdarīts. Kā atpazīšanas zīmes, mums bija izsniegta gan apliecība, gan nozīmīte, kas vēl ir saglabājusies. Laivu priekšgalā plīvoja balts karodziņš ar OSVOD uzrakstu. Komandas neveidoja, braukājām pa vienam.

Aivars Puzulis, Alūksne 27.02.2021

No kr.puses:

1. Verners Raipalis
2. Ilgvars Iejasvārdavs
3. ?
4. Rota Puķīte
5. Jānis Kavacis
6. ?
7. ?

Uldis Ozols, Alūksne 2.03.2021

Sabiedriskajos kārtības sargos darbojos, kad strādāju VEF Alūksnes filiālē. Spilgtā atmiņā palicis viens atgadījums no mūsu dežūrām. Cauri mūsu rajonam būvēja maģistrālo gāzes vadu no Krievijas. Tas pie Apes krustojuma šķērsoja ceļu. Darbos bija salasīti visādi elementi – gan likumpārkāpēji, gan huligāni. Pienāca ziņa, ka tur izcēlušās lielas nekārtības, notiek kautiņš. Milicija organizēja kārtības sargus. Bijām divi miliči un pieci kārtībnieki. Zinot kāda publika un cik daudz tur bija šo strādnieku, braucām ar lielām bailēm, kā tiks ar viņiem galā. Bet, kad ieradāmies, viss bija galā. Strādnieki dzīvoja vagoniņos. Piedzērušies visi gulēja uz grīdas kā “striķi”. Tā laimīgi bez starpgadījuma beidzās šis reids.

Velga Podniece, Alūksne 25.02.2021

Atceros, ka Alūksnē 80-tajos gados darbojās Brīvprātīgie auto kārtības sargi. Viņiem bija dzeltenī-oranžs rokas apsējs uz kura stilizēts kravas automašīnas attēls, tam apkārt uzraksts “добровольная народная автодружина” (brīvprātīgā tautas autovienība) – tautā saukti “auto дружини”. Tie bija brīvprātīgie ceļu milicijas (policijas) palīgi. Motivācija iestāties vienībā bija, ka varēja stāvēt uz ceļa ar lentu ap roku, melni balto zizli (zebrasasti) rokā un novērtēt katru tuvojošos transportu un izlemt – apturēt vai nē. Viņiem nebija nekādu pilnvaru, bet pārākuma apziņa – staigāt ap auto ar vadītāja tiesībām rokās, prasīt, lai parāda vai deg lampas u.c., tad atļaut turpināt ceļu. Viņš arī uzskatīja, ka pazīšanās ar milici un autoinspektoru var kādreiz noderēt kļūmīgā situācijā. Savus ziņļus savā personīgajā auto turēja noliktus redzamā vietā, tad varēja redzēt, ka pie stūres “savējais” un tad citi neapturēja. Parasti akcijas vai “oblavas” notika piektdienas vai sestdienas vakaros, kad miliči un “дружини” stāvēja vai uz katra krustojuma. Darbu pabeidzot iesniedza atskaiti un pārrunāja padarīto. Ir saglabāta nozīmīte un zizlis.

Brīvprātīgo kārtības sargu atšķirības zīme –
rokas apsējs

Ivans Sjomkins, Alūksne 26.02.2021

Kopš 1965.gada 1.jūlija strādāju VEF-ā. Darba stāžs 31 gads. Visu laiku esmu bijis sabiedriski aktīvs – dažādu sporta disciplīnu dalībnieks, dažādu biedrību dalībnieks, donors u.c.

Mūsu priekšniece Biruta Eislerē, strādniece Astrīda Musta, es u.c. piedalījāmies arī sabiedriskajos kārtības sargos. Mēs vienmēr dežūrējām autoostā. Tur arī bija mūsu štābs. No 6-7 vakarā līdz 10-12. Ja bija kāds izsaukums, tad braucām. Ja vajadzēja, tad sastādījām aktu, jo mums bija tādas tiesības. Parasti tās bija sadzīviska rakstura problēmas – alkohols... Ja vajadzēja, tad gājām, risinājām ģimenes strīdus, mierinājām. Es dzīvē neesmu nevienu sodījis. Vislabākais veids – pārrunas. Jo man tāds raksturs – labāk profilakse. Ja nu īsti vajadzēja, tad aizvedām arī līdz mājai. Priekš kam viņu likt uz 10-15 "sutkām"? tad viņu tiesā, ģimene no tā cieš. Tāds nu bija tas audzināšanas darbs. Tas bija sabiedriskais darbs brīvajā laikā pēc darba viena reize 1-2 mēnešos. Par to tad pievienoja brīvas dienas pie atvaļinājuma. Neatceros, bet tās varēja būt kādas 6 dienas.

Pēteris Zālītis, Alūksne 2.03.2021

Sabiedriskajos kārtības sargos iesaistījās jau agrā jaunībā. Strādāju Alūksnes sakaru mezglā. Darbojos gan reidos pilsētā, gan auto kārtības sargu patruļās.

Štābs atradās Alūksnes autoostā, milicijas darbinieki mūs instruēja gan par pienākumiem, gan mūsu tiesībām. Kad ieradāmies dežūrā, milicijas darbinieks informēja, kādi uzdevumi un kārtība būs attiecīgajā vakarā. 1980-to gadu beigās kārtības sargus vadīja mans tēvs, viņš vairs milicijā nestrādāja.

Atmiņā palikuši reidi ģimenēs, kurās bieži notika skandāli, bērni atstāti novārtā. Tāda ģimene palikusi prātā no Alsviķu ielas, kad nācās māti vilkt ārā no siena gubas, kur bija līksmojusi ar tādiem pašiem draugiem, bērni pamesti, nācās vest bērnus uz slimnīcu.

Tāpat bija zināms alkoholiķu kontingents, kuri bija sūfīti ārstēties uz Olaini. Tad nācās pārbaudīt, kā viņi uzvedas pēc atgriešanās, jo toreiz ārstēties varēja par valsts līdzekļiem. Bija jābūt kādam rezultātam.

Mūsu redzeslokā bija arī tautā sauktā "Zilā bumba", kur bieži pulcējās alkohola cienītāji, notika traka alus dzeršana. Tajos gados bija likums, ka cilvēks nedrīkstēja atrasties uz ielas cilvēku apkaunojošā izskatā, tad nu nācās šos dzērājus dabūt prom. Bija gadījums, kad piedzēries apmeklētājs uzsāka konfliktu ar milicijas šoferi Armandu Viku, tad mēs abi divi cīnījāmies ar šo dzērāju un nogādājām atskurbtuvē.

Kādā reizē, tur pat autoostas postenī ieskrien cilvēks, ka kādam nozaga somu. Skrēju zaglim pakaļ gar veco pasta ēku uz purva pusi. Jutu, ka nepanākšu, sāku saukt, ka tūlīt šaušu. Tā zaglis aiz bailēm izmeta somu. Aizbēga, bet cietušajam atgriezām visu mantību - naudas maku, dokumentus.

Bieži reidi notika īpašās darbavietās. Tās bija Alūksnes maizes kombināts un desu cehs. Darbinieki bija iemanījušies iznest gatavo produkciju. Tad nu mums bija uzdevums uz maiņu beigām ierasties pārbaudīt. Bija gadījumi, kad zagļi jau pa darba laiku bija noslēpuši sev zināmās vietās sazagto, prom ejot paņēma. Nācās arī ķert ar ķeršanu skrienot pakal. Tad somas meta dīķī, lai nenokert.

Reidi tika veikti arī veikalos, jo toreiz pastāvēja "deficīts". Bieži preces atradās "zem letes" – netika izliktas tirgošanai pircējiem. Tā bija gan kafija, desas, dažādi saldumi.

Tāpat reidi notika pie kinoteātriem, kad notika vakara seansi. Arī tā bija vieta, kur pulcējās daudz cilvēku. Kultūras nama pasākumos kontrolējām skolēnus, jo pēc plkst. 22.00 viņi tur vairs nedrīkstēja atrasties.

Reidi notika bieži arī rītos, jo vajadzēja pārbaudīt sētnieku darbu. Cilvēkiem dodoties uz darbu, bija jābūt savāktām, iztīrītām ietvēm.

Tas bija interesants laiks, kurā daudz ko apguvu, un 1990-jos uzsāku darba gaitas policijā.

Brīvprātīgie kārtības sargi bija katrā iestādē, viņu atbalsts, tiešām, bija liels. Tas bija daudz produktīvāks, ar daudz lielāku atdevi, mazākām izmaksām, nekā šodien to veic pašvaldības policija.